

Dr hab. Maciej Duszczyk
Instytut Polityki Społecznej
Ośrodek Badań nad Migracjami
Uniwersytet Warszawski

Polska polityka migracyjna wobec aktualnych procesów migracyjnych

Napływ migrantów z jakim mieliśmy do czynienia w 2015 roku wywołał największy kryzys funkcjonowania Unii Europejskiej od jej powstania. Instytucje unijne oraz rządy państw członkowskich zareagowały zbyt późno i niewspółmiernie do problemu. W efekcie zakwestionowano dwa podstawowe filary integracji europejskiej jakimi są Układ z Schengen oraz „rozporządzenie dublińskie”. Głównym celem wystąpienia jest opisanie problemów jakie wynikają z masowego napływu imigrantów, w tym prezentacja skali napływu, instrumenty europejskiej polityki migracyjnej oraz działania podejmowane w celu odzyskania kontroli nad procesami migracyjnymi z jakimi mamy do czynienia w UE, zarówno w Polsce, jak i innych państwach członkowskich.

W czasie kiedy Unia Europejska zmagала się z problemem napływu imigrantów, w Polsce odbyły się wybory prezydenckie oraz parlamentarne, które zmieniły obraz sceny politycznej. W czasie kampanii wyborczej kwestia napływu imigrantów do UE oraz reakcji na to zjawisko stanowiła jedno z punktów debaty. Jednocześnie porównanie stanowisk rządu PO-PSL oraz PiS pokazuje, że zachodzą między nimi zasadnicze zbieżności. Polska wpisuje się w nurt sceptyczny co do możliwości przyjmowania w UE imigrantów poszukujących ochrony oraz solidarności pomiędzy państwami członkowskimi w zakresie relokowania cudzoziemców z państw trzecich w ramach UE. Obecnie widać również, że Polska stara się uzgadniać swoje stanowisko w tej sprawie w ramach Grupy Wyszehradzkiej. Jednocześnie w dyskusji na temat europejskiej polityki migracyjnej oraz wyzwań związanych z migracjami używa argumentu konieczności przygotowania na potencjalny wzrost napływu imigrantów/uchodźców z Ukrainy. Kwestia tego typu migracji odgrywa w polskiej argumentacji coraz większą rolę. Polska próbuje połączyć kwestie napływu imigrantów z Afryki i Bliskiego Wschodu z imigracją zarobkową z Ukrainy.

W marcu 2016 roku odbędą się dwa szczyty Rady Europejskiej, które zadecydują o sposobie dalszych działań zarówno na poziomie państw członkowskich, jak i unijnym. W czasie pierwszego szczytu dyskutowana będzie kwestia współpracy z Turcją. Drugi natomiast ma odpowiedzieć na pytanie o margines współpracy w radzeniu sobie z kryzysem migracyjnym na poziomie UE oraz o zakres swobody jaka może zostać pozostawiona państwom członkowskim, tak aby nie zakwestionować Układu z Schengen oraz integracji w ramach UE. Główne pytanie obecnie dotyczy o stanowisko Polski wobec tych dwóch kwestii.